

dağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Osman Sulhi AKSU

Veysel GÜLTAŞ

Memduh SOYLU

Nevzat ASYALI

İsmail BEYDEMİR

Mehmet ORHAN

Dr. Yıldırım TARIKÂHYA

Dr. Kriton DİNÇMEN

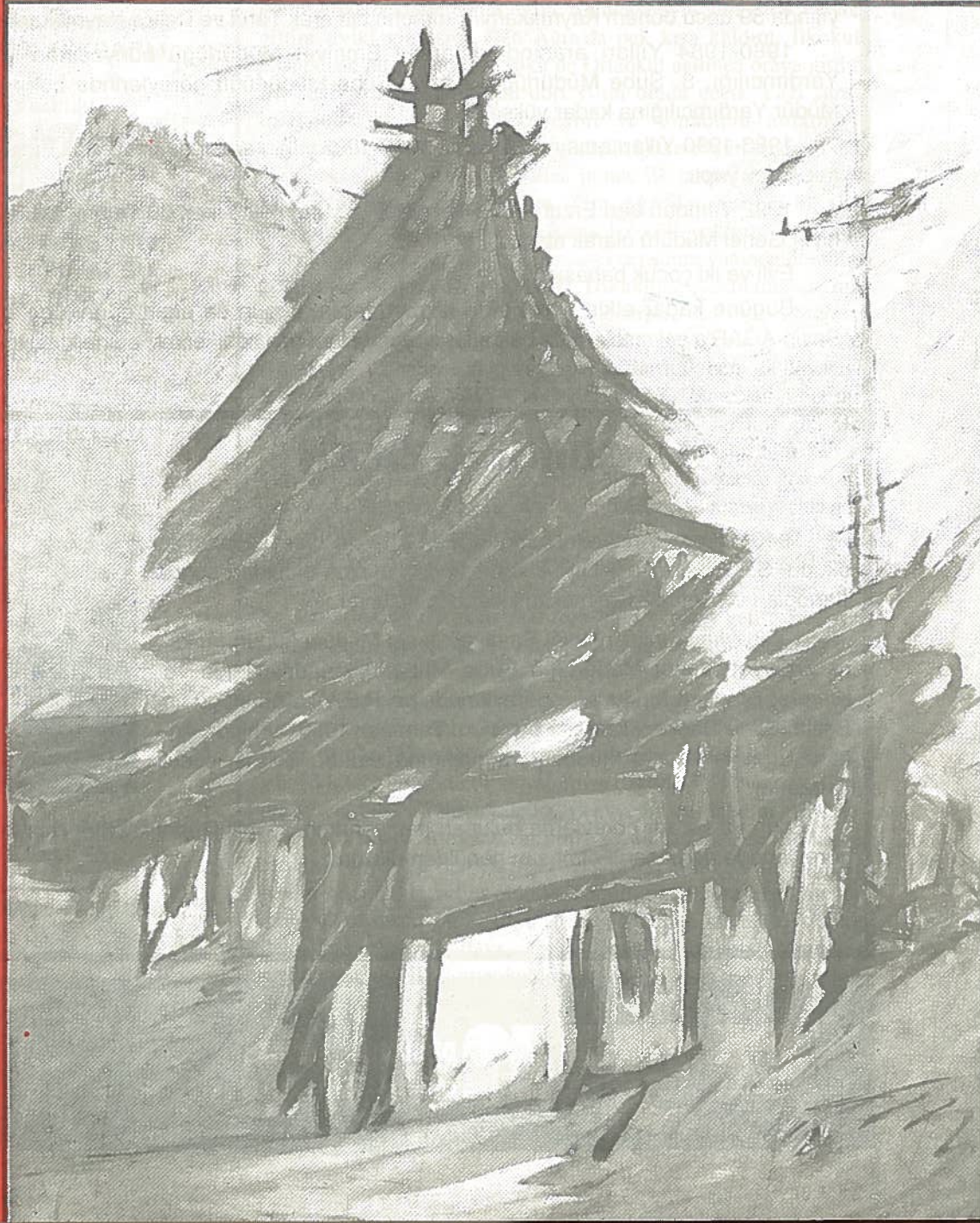
Ümit SERDAROĞLU

Ş. Necmi ÖZER

Seda TAŞBAŞI

Cüneyt ÖZKUL

9/93

DEVLET YÖNETİMİNDE İKİ "AĞIN"LI

MEHMET AĞAR

09 Temmuz 1993 tarihinde Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü'ne atanan Erzurum Valisi Sayın Mehmet AĞAR;

1951 Yılında Ankara'da doğdu.

1973 Yılında Emniyet Genel Müdürlüğü adına okuduğu Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye bölümünden mezun oldu. Daha sonra Asayiş Daire Başkanlığına bağlı Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürlüğü'nde görev yaptı.

Bir süre sırasıyla Ankara Valiliği Maiyet Memurluğu, İznik ve Selçuk Kaymakam vekilliği görevlerinde bulunduktan sonra 1978 yılında 59 uncu dönem Kaymakamlık kursunu bitirerek Torul ve Delice Kaymakamlığı yaptı.

1980-1984 Yılları arasında İstanbul Emniyet Müdürlüğü bünyesinde 1. Şube Müdür Yardımcılığı, 3. Şube Müdürlüğü, Asayiş Şube Müdürlüğü görevlerinde bulunarak İl Emniyet Müdür Yardımcılığına kadar yükseldi.

1988-1990 Yılları arasında Ankara, 1990-1992 yılları arasında İstanbul İl Emniyet Müdürü olarak görev yaptı.

1992 Yılından beri Erzurum Valiliği görevini yürütmekte iken 09 Temmuz 1993 tarihinde Emniyet Genel Müdürü olarak atandı.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

Bugüne kadar etkin görevlerde hizmet veren, bugün en etkin göreve gelen hemşehrimiz Sayın AĞAR'a çalışmalarında başarılar diliyor ve tüm hemşehrilerimiz adına kutluyoruz.

AĞIN

H. Güner ÖZMEN

1940 Yılında Ankara'da doğdu. İlk, Orta ve Liseyi Elazığ'da okudu. S.B.F. sini ve T.O.P.A. idaresinden mezun olduktan sonra Sarioğlu ve Şefaati Kaymakamlıklarında bulundu.

1968 Yılında intisap ettiği Emniyet Genel Müdürlüğü'nün, Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü Şube Müdürlüklerinde, Niğde ve Kırşehir Emniyet Müdürlüğü görevlerinde ve P.E.M. Müdürlüğü ile Eğitim Daire Başkanlıklarında bulundu. Temmuz 1993 tarihinde Ankara Emniyet Genel Müdür yardımcılığına atandı. Evli iki çocuk babasıdır.

Etkin ve yararlı görevlerde bulunan hemşehrimiz sevgili Güner ÖZMEN'nin bundan sonraki görevlerinde de başarılı olmasını gönülden diliyoruz.

AĞIN

ağın DÜŞÜN ve SANAT
DERGİSİ MUHABİRLERİ

İsmail BEYDEMİR : Diyarbakır
Gürol KORKMAZ : Malatya
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Asal UÇKUNKAYA : İstanbul
H.Cüneyt ÖZKUL : Ankara
Rahmi SERTTAŞ : Elazığ
Nevzat ATEŞ : Ağın

Sahibi

AĞIN Kültür ve Dayanışma Derneği
Adına

Dr. VÂKİF ÖZKUL

★

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

★

Yazı Kurulu

Nihat ASYALI

Dr. Vâkîf ÖZKUL

Nihat İSPİR

Rüştü ASYALI

Muammer NİKSARLI

Osman Sulhi AKSU

Dr. Kriton DİNÇMEN

Mehmet ERGÖNÜL

Mustafa İKİNCİ

★

Teknik Yönetmen

Taner BERİKMAN

★

Yazışma Adresi

Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16

Tel: 230 11 54 06430 - ANKARA

★

PTT 101843 NOLU

Çek Hasabı

★

Gönderilen yazılar yayınlansın
yayınlanmasın iade edilmez ve
telif ücreti ödenmez

Bu dergide yayınlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

★

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR

Yıl: 3 Sayı: 25

EYLÜL- 1993

Dizgi-Grafik: Biçem Dizgi Üniteleri

Baskı: Tahrir Ofset - 229 91 55

★

Kapak: Zafer Gençaydın sergisinden

TEŞEKKÜRLER DERNEĞİM

Teşekkürler, hem de binlerce teşekkürler sana Derneğim 27 Haziran 1993 Pazar günü Beykoz-Şile yolu üzerindeki Bizim Bahçe Kır Gazinosunda AĞINımızın Kır gezisi toplantısı vardı. Önceleri gidip gitmemekte tereddüt ettim. Sonunda aynı gün karar vererek gittim. İyiki gitmişim. Ben Ağın'da pek kısa kaldım. İlkokulu İstanbul'da bitirmiştım. Arapkir'de Ortaokul açılınca oraya gittim. Bir sene fire verdiğim için dört yılını orada geçti. Yazı süreci içerisinde bu firenin hikayesini ve sonucunu anlatmaya çalışacağım. Bizim bahçeye eşim, küçük kızkardeşim ve onun oğlu olan yeğenimle gittim. Arabadan inince ilk rastladığım Ertuğrul Dayıoğlu oldu. Çok sevindim. Zira Ağın'dan ayrılalı 51 sene olduğu için karşılaşılacağını kimseler çok yakınım olsa dahi tanıyamazdım. Ertuğrul ile selamlaştıktan sonra yanında duranları göstererek "tanıdınız mı" dedi? Dikkatlice bakmama rağmen tanıyamadım. "Mehmet Alp" dedi. İlk sürpriz başlamıştı. Mehmet Alp, kapı komşumuz ailece tanışır ve birbirimize saygı duyardık. Ancak çok uzun senedir görüşemedik. Sarıldık hem de doyasıya. Hal hatırdan sonra ikinci kişiyi gösterdi. Ya bunu tanıdınız mı? Yine dikkatlice bakmama rağmen, onu da tanıyamamıştım. "Hozakpurlu Mehmet Ergönül" dedi. Bu da ikinci sürpriz idi. Geçen sayıdaki yazımda, Keban'ın Pirivan bölgesindeki geçici görevimiz esnasında Mehmet Alp ile olan kısa macerayı anımsayacaksınız. Onu tatlıya bağladık. Mehmet Ergönül, Ben Ankara'da Radyo Müdürü iken Şiir Köşemiz için gelmişti. Kendisini lirik şiirleri ile tanırım. Hatta bir de basılı şiirleri vardır. Bizim şiir yarışmamızı da izlemişlerdi. Ve Ankara'daki Ağın'lıları biraraya getirmeme vesile olan Ağın Ortaokul yardım günü için yaptığım toplantıya da gelmişlerdi. İnsan sevgisi ve hemşeri sevgisini çok üstün tutan değerli arkadaşımı da 22 sene sonra maaşallah turp gibi görmenin sevincini yaşama mutluluğuna eriştim. Bu mutluluk tabloları bitmedi. Ertuğrul Dayıoğlu sayesinde birkaç kez tekrarlandı. Ak saçlı yakışıklı birisini gösterdi ve yanımıza çağırdı. "Ya bunu, tanıdınız mı ikimiz birden "Hayır" dedik. O evvela beni takdim etti sonra onu. Zeki İkinci. Birden birbirimize sarıldık. Zira Zeki ile kardeş torunları idik. Ve hemen itiraf edeyim ki babası Osman ikinci benim ortaokulda velim oldu ve hamim oldu. Zira, merhum demeye dilim varmıyor, Zekinin ağabeyi Mahmut İkinci ile Arapkirde okurken aynı odayı, aynı masayı, aynı gaz lambasını paylaşıyorduk. Ben ortaokuldan sonra Polis Koleji'ne gittim.

(Devamı 13. sayfada)

LAİKLİK DÜŞTÜ!

Veysel GÜLTAŞ
Yargıç

Bir yakınma da olsa yazının başlığını değerli yazar, dost insan Dr. Kriton Dinçmen'in hoşgörüsüne sığınarak İstanbul'un fethini anlatan Bizanslı tarihçi Francis'in "Şehir Düştü!" adlı çeviri yapıtının isminden esinlenerek seçtim.(1)

Din adına İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet, fetihten sonra savaş korkusu ile kaçmış hristiyanların evlerine dönerek kendi örf ve adetleri ile kendi dinlerine uygun olarak yaşamalarını ister ve yine kendi inançlarına göre patrik seçmelerini emreder. Çok uluslu Osmanlı mozaiğini ayakta tutan nedenler imparatorluğun güçlü olması, yöneticilerin toleransı ve islâm dininin diğer dinlere nazaran yaşamı düzenlemedeki üstünlüğü idi. Ancak orta çağda insanlık aydınlanma çağı dediğimiz akıl çağını yakalayarak düşünceyi inançtan bağımsızlaştırdı ve birey otoriter devletten bağımsızlaşıp kendi düşünce alanını yarattı. Doğmatizme saplanan, aklın ve bireyin üstünlüğüne sırt çeviren Osmanlı ise bu nedele rönesans ve akıl çağını bir türlü yakalayamadı. Sonuçta aklın sınırlarının aşarak, düşüncenin inançtan bağımsızlaşmasını ve egemenliğin gökten indirilip topluma indirgenmesini kabullenemeyen Osmanlı yönetimi ömrünü tüketerek kaçınılmaz olarak yerini genç Türkiye Cumhuriyetine bıraktı.

Kurtuluş savaşını zaferle taçlandıran Mustafa Kemal, meclis kapısı önünde kendisini resmi

üniformayla karşılayan din görevlisinin ellerini kaldırıp duaya başlaması üzerine şöyle yanıt verir.

"Burada böyle şeylere lüzum yoktur. Bunları cami-de yapabilirsiniz! Biz savaşı dua ile değil, Mehmet-ciğin kanı ile kazandık."(2)

Kaderciliğe inat, ulusal irade ve istenç sonucu kazanılan bu utku ile birlikte laikliğe doğru atılan adımlarla giderek Türk Ulusu düşence, inanç, siyaset ve ibadeti birbirinden ayırmış, kim olursa olsun kim-senin kimse üzerinde egemenlik kurmasını engelle-miştir.

Demokrasilerin olmazsa olmaz kuralı olan laiklik ilkesi yirmibirinci yüzyıla yaklaşırken demokrasiyi be-nimsemiş ülkelerin vazgeçemeyeceği bir ilke olmuştur. Çünkü, en güzel insan düşüncesi onun içinde büyür. En güzel yaratıcılık onun içinde yeşerir. İnsan olmanın onuru erdemi onun içinde gelişir. Toplumsal barışın anıttır laiklik. Irkı, kökeni, etnik yapısı ne olursa olsun tüm insanları içinde kaynaştırır. Tek sesliliği değil, bir orkestranın çok sesliliğini duyurur bize. İnsan yaşamının gereksindiği dört iklim gibidir. Akılcılığın, özgürlüğün, yaratıcılığın, korkusuzluğun, insan sevgisinin, hoşgörünün adıdır laiklik. Laikliği koruyamazsak demokrasi yıkılır. Onu yaşatamazsak sosyal barış bozulur. Ona sahip çıkamazsak karınlık egemen olur.

Bugün görünen o ki Türkiye çok ağır bir süreçten

geçmektedir. Toplumumuzu bir arada tutan ve yaşatan ortak değerlerimiz aşındırılmakta insanlarımız Türk-Kürt, Sünni-Alevi, İlerici-Gerici çatışması içine sürüklenmek istenmektedir. Anadolu'nun geçmiş tarihinden bugüne ulaşıldığında bu toprakların insanlarının farklı dinler, farklı uluslar ve farklı kültürlerden geldiğini görürüz. Hiç bir zümre, hiç bir grup, hiç bir din mensubu bu toprakların öz sahibi olduğunu, Anadolu'nun homojen bir toplum olduğunu söyleyemez. Bunu savunan düşünce akıl dışıdır, bilim dışıdır. Anadolu'nun son sahipleri olan bizler bu topraklarda hem erimiş, hem de eritmişiz. Biz her gurubun farklılığını kabul ederek, yanyana insanca yaşamının doğallığına inanarak bugünlere geldik.

Şimdi bize ne oluyor? Nereye gidiyoruz? Niçin bir arada yaşayamıyoruz? Birbirimizi yakarak, yok ederek mi uygar olacağız? İnsana kıymak niye? Sivas katliamını yapanların gerçek müslüman olduklarına inanmak mümkün değildir. Cami, cem'den gelir. Sevgi adına, paylaşmak adına, Allah'ı ve onun yarattığı insanları sevmek adına toplanmak demektir. Camiler çapulcu güruhunun ağzından salyalar akıtarak, Tanrı'nın yüceliğine, büyüklüğüne ters düşerek insanların katline fetva verilen yerler değildir. Din bezirganları çekilsin artık aradan. Tanrı ile kul arasına girmesinler. Tanrı sevgiden yanadır, onlar ise sevgisizlikten yanadır. Tanrı, barıştan, kardeşlikten yanadır, onlar ise cihayetten yanadır. O din fanatığı gözü dönmüş güruh, "Yetmişiki millete aynı gözle bakmaz isen/ Kıldığın namaz namaz değildir" diyen Yunus'un dizelerini ömründe duymamıştır bile. O din yobazı beşyüz yıl önce insana insanca seslenen, "Pir Sultan Abdal'ım şunda/ Çok keramet var insanda" diyen ozanın dizelerini bilmez bile. Yine o insan hiç bir dinin insan öldürmeye cevaz vermediğini, en büyük günahın insan öldürmek olduğunu düşünmez bile. Bu utanç niye? Biz bu utancı yaşamaya mecbur muyuz? Bunu yapanların Alman dazlaklarından ne farkı var? Ulusun yüzakı olan sanatçılar kolay mı yetiştiriyor?

Evet! Ulusumuzun gözleri önünde yakıldık! Otuz yedi can, dile kolay! Üstelik hemen ardı sıra milli birlik ve beraberlik edebiyatı yaptık. Artan düşmanlığı

gizleyerek! Üstüne üstlük yüzlerine kasap süngeri çekerek televizyon ekranlarında, bu güzelim ülkemizi han-ı yağmaya çeviren milyarlık düğünlerin görgüsüzce yapılan savurganlığını, hovardalığını selettirdiler. Ulusal yas ilanı gerekirken sessizliğe tepkisizliğe gömüldük. Ne hazindir ki gözler önünde yapılanlara hoşgörü gösterirken, tepki koyanlara hoşgörüsüz olduk. O gün, Cumhuriyet tarihimize bir kara leke olarak geçecektir. Ve o gün demokrasimizin temel ilkesi, onur bayrağı olan düşünce özgürlüğü katledildi. Laiklik düştü!

Bilenen bir sözü yinelemekte yarar var sanırım. Almanya'da Hitler faşizminin giderek yükselişi sırasında rahip Martin Niemüller şöyle diyordu: "Almanya'da naziler komünistleri içeri attı. Sesimi çıkarmadım, çünkü komünist değildim. Sonra yahudileri içeri tıktılar. Bu kez de sesimi çıkarmadım, çünkü yahudi de değildim. Derken sıra sendikacılara geldi. Hâlâ susuyordum, çünkü sendikacı da değildim. Sonunda beni de götürdüler ve kimse sesini çıkarmadı."

İnsanlığın geçmişinden bugüne baktığımızda özgürlük ateşi hiç bir zaman sönmemiştir. Bu meşaleyi taşıyanlar, bu bayrağı düşürmeyen uluslar uygarlığı yakalamışlardır. Türk ulusu zengin kültür mirasını bugünlere taşımış ve onun mozaiği içinde yaşamayı sindirmiş, demokrasiyi ve laikliği özümlemiştir. Ama bu yurdun insanları demokrasinin insan sevgisine dayalı erdemlerini sıkı sıkıya korumadıkça, suskunluğunu sürdürdükçe, politikacılar çıkar uğruna laiklikten ödün verdikçe, yapılan saldırılara karşı tepkisini koymadıkça, vatandaş olsun devlet olsun yaşamı katledenlere karşı onurlu bir şekilde mücadele etmedikçe gün gelir demokrasi yıkılır. Ve sonuçta hepimiz onun altında kalırız.

15. Ağustos. 1993/Alaşehir

- (1) Yergios Francis, Şehir Düştü! (İstanbul'un fethi. Eski Yunanca aslından çeviren Dr. Kriton Dinçmen, İletişim yayınları.
- (2) Asım Aslan, Sömürülen Atatürk ve Atatürkçülük, Sh. 42, Şafak matbaacılık.

AĞIN'daki BİZİM EV

**Verdim sırlarımı o esen yele
Gözümünden akan yaş döndü bir sele
Yüksek ayvanlara çıhta bak hele
Sizlere ne söyler Ağın dağları.**

**Son yolculuk dedi Fatima bacı
Ocakta paslandı o ekmek sacı
İçimizden çıkmaz derin bir acı
Ölen öldü eve gelmez sağları.**

**Ne güzel görünür bir bak uzaktan
Merdiveni var ki kırk basamaktan
Ölenlere rahmet Cenabı Haktan
Yıkılmış ordaki gönül bağları**

**Tarhana pisti geniş tencerede
Kuş yemesin diye gerdik ağırları
Hatıra kaldı durur pencerede
Anamın ördüğü çorap çağları**

**İnek koyun kuzu vardı bir zaman
Verirdik onlara burmayla saman
Anam derdi nazar deymesin aman
Sırlı küpe doldururduk yağları**

**Çalılar kırılmış, oluklar dolmuş
Bahçesi perişan bir viran olmuş
Anamın diktiği çiçekler solmuş
Üzümlü yok gazel dökmüş bağları**

**Raslanmaz böyle bir evin eşine
Karşıydı sabah, akşam güneşine
Nice hatıralar taktı peşine
Orda geçti bizim gençlik çağları.**

**Memduh SOYLU
28 ARALIK. 1992
Malatya**

KOLESTEROL ve YUMURTA*

Prof. Dr. Nevzat ASYALI

Yumurta her zaman uzman'lar tarafından doğanın en eksiksiz yiyecekleri arasında sayılır. Bu yazının amacı yumurta, kolesterol ve beslenme hastalık ilişkisi hakkında aydınlatıcı bilgiler verebilmektir.

Geçtiğimiz on yıllık süre içinde yumurtanın kalp hastalıklarına yol açan etkenlerin başında geldiği ileri sürülmüş ve çok kişi bu nedenle yumurta yemekten vazgeçmiştir. Ancak, kamuoyundaki, yumurtaya karşı bu durum yavaş yavaş değişmektedir. Bundaki en önemli neden kalp hastalıklarına yol açan risk etkenleri konusundaki bilimsel çalışmalara bağlı olarak elde edilen sonuçlardır. Araştırmaların ortaya çıkardığı bir başka gerçek de, kişinin yumurta ya da başka hayvansal yiyeceklerden alınan kolesterol'e karşı verdiği tepkinin kalıtsal olduğudur. Birçok ülkedeki insanların yaklaşık %25'i beslenmelerinde kolesterol konusunda dikkatli olmalıdır; diğer %75'inin ise kandaki kolesterol düzeyini dengede tutmak için yiyeceklerinden hayvansal kökenli olanları tümüyle çıkarmaları gereksizdir. Yani, sağlık sorunları olmayan kişilerin bu konudaki yürek oynatıcı yaklaşımlardan etkilenecek, temel olan bazı yiyecek maddelerinden vazgeçmeleri gereksizdir.

Tüketicilerin çoğunda hâlâ yumurtaya karşı büyük bir korku, çekinme vardır. Kolesterol korkusu denilebilecek bu korkunun nedeni yıllardır basın-yayın organlarında yumurtanın yüksek kolesterol içerdiğine dair or-

taya atılan görüşlerdir. Bu görüşler nasıl ortaya çıktı ve bu noktaya nasıl gelindi?

Yüzyılın başlarında araştırmacılar kobaylar üzerinde bazı deneyler başlattılar. Tavşanlara kolesterol oranı çok yüksek yiyecekler verildi ve bu hayvanların ileriki yaşlarında arterioskleroz'e rastlandı. Arterioskleroz, kalın ve orta genişlikteki atar damarların çeperinde kolesterol ve lipid (yağ) gibi maddelerin birikim oluşturmalarıdır ki bu birikim kanın normal akışını engeller. Zamanla, kalbi besleyen damarların bir ya da birkaçında tıkanma söz konusu olduğunda koroner kalp yetmezliği; tıkanma beyine giden damarlarda olduğunda ise felç olayı ortaya çıkabilir.

İşte bu başlangıç araştırmalarının sonuçlarına dayanarak bazı basit mantık çıkarsamaları geliştirildi: "Kolesterol içeren yiyecekler alındığında kandaki kolesterol miktarı artarak damar tıkanıklıkları ve kalp krizleri ortaya çıkar". Konu öylesine abartılarak kamuoyuna yansıtıldı ki, birçok kişi adeta kolesterol korkusuna tutuldu. Zengin bir kolesterol kaynağı olan yumurta suçlanıp, yargılandı ve mahkum edildi, öyle ki bazı kişiler, bir tek yumurta bile yediklerinde, kalp krizi geçirip öleceklerine inandı.

Oysa bugün bütün bilim adamlarının bildiği bir gerçek vardır ki, laboratuvarlarda denek hayvanlarından elde edilen bulguların doğrudan insanlara uyarlanması genellikle pek olası değildir. Bu olayda da böyle olmuştur. Tavşanlar sadece bitkisel yiyeceklerden oluşan bir sisteme sahip oldukları için, vücutlarında kandaki kolesterolü denetleyen bir düzenek yoktur.

* Kaynak: U.S. FEED GRAINS COUNCIL, NEWS, Ekim 1989, Sayı: 31

Öte yandan, yumurtanın zengin bir kolesterol kaynağı olduğu gerçeği hiçbir zaman yadsınmaya çalışılmamıştır. Ancak bu durum, yumurtanın herkes tarafından reddedilmesini gerektirmez.

Kamuoyu bu tip önerilerin herkes için geçerli olmadığını farkına varmalıdır. Ancak, yine de herkes kendisinin bir risk grubuna girip, girmediyini mutlaka kontrol ettirmelidir.

İnsanoğlu hayvan ve hayvansal ürünlerle beslenmeye başladığından beri, kolesterol sorunuyla karşılaşmak ve onu kontrol etmek durumunda kalmıştır. Eti için yetiştirilen hayvanların kalıtsal yapılarına göre ayrılmaları ve 1920'lerden başlayarak tarımsal makinalaşma ve bunun doğal sonucu olan büyük tahıl sunusu, bu hayvanların et bileşimini de değişikliğe uğratmıştır. Şöyleki, bu hayvanların eti, yabanıl ya da yalnızca otla beslenen hayvanlara oranla çok daha yağlıdır. İşte bu etlerin tüketimiyle birlikte enerji düzeyi yüksek yiyeceklere yönelme, sigara, stres, yüksek tansiyonu beraberinde getiren yoğun yaşam biçimi, koroner kalp hastalıkları riskini de doğal olarak arttırmıştır. İnsanlar genellikle eti severek tüketirler ve bu yüzden et porsiyonlarını azaltmak güçtür. Ancak, etin hangi kısmının yeneceğinin bilinmesi, yağlı kısımlardan kaçınılması gibi bilinçli tüketime yönelik önlemler yararlı olacaktır.

Günümüzde tüketiciler, 20 yıl öncesine oranla çok daha eğitilmiş ve sağlık konusunda bilinçlidir. Bilinçli bir tüketici, sağlığı ile ilgili konularda akılcı kararlar verebilecek düzeydedir.

Yumurtanın besin değeri açısından çok zengin olmasının nedeni nedir? Sağlıklı yaşayabilmek için her insanın protein, hayvansal ve bitkisel yağlar, karbonhidrat, vitamin, mineral ve su içeren bir beslenmeye gerekmesi vardır. Yumurta da bu besin gruplarının altısı da vardır. Gıda uzmanları, her yiyecek hammadde-sinde bu altı gruptan en az birinin bulunduğunu, bazı yiyecek maddelerinin ise birkaç grubu birden içerdiğini bilmektedir. Bu nedenle çeşitlilik beslenme konusunda mutlak bir gereksmedir. Çeşitli değişik yiyeceklerle beslenmek bu altı grup besinden gerekli düzeylerde alınmasını, dolayısıyla sağlıklı bir yaşamı sağlar.

Yumurta, biftek, tavuk ve kuzu etleri gibi yiyecekler, yüksek nitelikli protein içerirler. Yumurtada, insan

vücudu için gerekli olan bütün ana aminoasitler bulunur. Bu aminoasitler vücutta oluşamamakta ve ancak alınan yiyeceklerle vücuda girebilmektedir. Bu aminoasitler vücudun sürekli sağlığı, büyümesi, iyileştirilmesi ve vücudu hastalıklara karşı koruyan mekanizmaların üretilmesi için şarttır.

Yumurtadaki protein o kadar iyi niteliktedir ki, gıda konusunda araştırma yapan uzmanlar bunu, diğer yiyecek maddelerindeki proteinin niteliğini ölçmek için standart bir değer olarak almaktadırlar.

Protein, yumurtanın sarısına ve beyazına dağılmıştır ve kolaylıkla sindirilebilir.

Bir adet büyük yumurtada, bir yetişkinin ortalama günlük protein gerekmesinin aşağı yukarı %11'i bulunur. Bazı yiyecek maddeleri yüksek nitelikli protein içermez ve bunun doğal bir sonucu olarak vücut bunların içindeki esas aminoasitlerden yeterince yararlanamaz. Bu nedendir ki, bir yemeğe katılan yumurta, kullanılan diğer maddelerin vücutta kullanılabilir hale gelmesini sağlayarak protein değerini de yükseltir. Bir büyük yumurtada yaklaşık 85 kalori vardır. Bu da sağlıklı bir yetişkinin toplam kalori gerekmesinin %3-4'ünü karşılar.

Yumurtada A, D, E ve K vitaminleri ile B-Kompleks vitaminleri bulunur; C vitamini bulunmaz. Yumurta aynı zamanda demir, fosfor, selen ve diğer minerallerin de kaynağıdır. Büyük bir yumurtada ortalama 200-210 mg kolesterol vardır.

Kolesterol kokusuz, beyaz, yağ benzeri bir maddedir. Yalnız hayvanlarda ve et, süt, yumurta gibi hayvansal ürünlerde bulunur. Kolesterol, hayvanın vücutundaki her hücrenin esas bir parçasıdır. Kolesterol gerekmesi tümüyle yiyecekler yoluyla karşılanamaz. Vücuttaki bütün kolesterolün %70-80'ini karaciğer üretir. Geri kalan miktar ise alınan yiyecekler yoluyla dışarıdan vücuda girer. Bitkilerde ve bitkisel yağlarda kolesterol yoktur. Kolesterol, hayvanların, hücre zarını oluşturan yapısal parçalardan biridir. Beyinde ve omurilikte yüksek düzeyde kolesterol bulunur. Sinir sisteminde kolesterolün önemli bir rolü vardır. Erkek ve dişi cinsiyet hormonları gibi, birçok hormonun salgılanmasında kolesterola gereksme vardır. Adrenalin bezi sodyum ve potasyum salgılarını kontrol etmeye yarayan hormonları yapabilmek için kolesterolden yararlanır. Kolesterol olmadan D vitamini oluşamaz bu durumda da kalsiyum ve fosfordan yararlanılamaz. Karaciğerin safra tuzlarını yapabilmesi için kolesterole gerekmesi vardır.

Normal insanlarda kolesterol içeren bir öğünden sonra kandaki kolesterol düzeyinde kısa süreli bir artış gözlemlenebilir. Normalde bu kolesterol kısa sürede, madde değişimine uğrayarak, vücut tarafından kullanılır. Bu nedenle, kandaki kolesterol düzeyi kısa zamanda normale dönecektir. Şöyleki, yiyeceklerden alınan kolesterol miktarı düşükse, karaciğer daha fazla kolesterol üretir; eğer fazlaysa karaciğerin kolesterol üretimi düşer.

Son 10 yıldır yapılan bütün bilimsel araştırmaları ve deneyleri gözönünde bulundurduğumuzda, eldeki bulguların çoğu, yiyeceklerle vücuda giren kolesterol miktarının çok yüksek olduğu durumlarda bunun kandaki kolesterol düzeyini ancak bir miktar yükselttiğini göstermektedir. Bu da, yumurta ve başka hayvansal ürünlerden alınan kolesterolün, bazı kişilerde rastlanan kandaki kolesterol düzeyinin yüksek olması sorununun ana etkeni olmadığını ortaya koymaktadır. Daha az kolesterol almak, kandaki kolesterol düzeyinin mutlaka düşeceği anlamına gelmez. Burada çok çeşitli etkenler söz konusudur. Her insanın kolesterolü tutma düzeyi farklıdır. Bazı kişiler yedikleri yiyeceklerdeki kolesterolün %85'ini, bazıları ise yalnızca %20'sini vücutlarına almaktadır.

Kandaki kolesterol düzeyinin yüksek olması, değişik nedenlere bağlı olabilir. Hayvanlarla yapılan deneylere ve klinik araştırmalara göre kandaki yüksek kolesterol düzeyinin ana nedenlerinden birinin günlük yağ (özellikle de doymuş yağ asitlerinin yoğun şekilde bulunduğu katı yağlar) tüketimine bağlı olduğunu göstermiştir. Ancak bu, yağ yememek gerekir anlamına gelmez.

Bazı bünyelerde, katı yağlar karaciğerin daha fazla kolesterol üretmesine neden olabilir. Bu da kandaki kolesterol düzeyini yükseltir. Yumurtada kolesterol vardır, katı yağlar ise azdır. Kolesterol düzeyini düşürmek isteyen birçok kişi, en kolay yolu seçerek, yumurta ve diğer hayvansal kaynaklı yiyecekleri tüketmekten vazgeçer. Öte yandan bu kişiler, bol miktarda tatlı, cips, kraker, kızarmış patates, salata sosları, çikolata ve katı yağlar bakımından zengin birçok yiye-

ceği yemekte hiçbir sakınca görmezler. Sağlıklı beslenme, bazı yiyecek maddelerinden bütünüyle vazgeçmek değil; her çeşit yiyecekten aşırıya kaçmadan almak demektir.

Koroner kalp hastalığına yakalanma olasılığını artıran, bilinen birçok risk etkeni vardır. Bunlar arasında yüksek tansiyon, egzersiz yapmama stres, aşırı kilo, sigara, yaş ve kandaki kolesterol düzeyinin sürekli yüksek olması sayılabilir. Ancak bunlar, bilinen risk etkenleri olsa da toplam kalp krizlerinin %50'si bu etkenlerle bağlantılı değildir. Bu risk etkenlerinin sayısı ve yoğunluğu arttıkça koroner kalp yetmezliği olasılığı da artacaktır.

Kandaki kolesterol düzeyi sürekli yüksek olan kişiler yüksek risk grubuna girerler ve işte bu kişiler tükettikleri yiyecek maddelerinin kolesterol değerlerini dikkate almalıdırlar. Ancak bu kişilerin bünyeleri bazan en katı beslenme rejimlerine bile yanıt vermez. Bu durumda bu kişilerin kolesterol düşürücü ilaç tedavisi görmeleri gerekir. Bu kişilerde kandaki kolesterol düzeyinin düşürülememesinin nedeni kahtsaldır.

Akıllı bir beslenme rejimi, sağlıklı kalabilmek için bazı yiyecek maddelerinin (yumurta, et, süt gibi) günlük rejimden tamamen çıkarılmasından daha fazla özen, dikkat ister. Besin maddeleri açısından son derece nitelikli bazı yiyecek maddeleri, anlamsız korku ve endişeler nedeniyle elimine edilmektedir. Koroner kalp hastalığı ve beslenme rejimi ile ilgili bildiklerimiz gözönüne alındığında, normal bir insanın yumurta ya da bazı diğer yiyecek maddelerini yemekten tamamen kaçması anlamsız bir davranıştır. Herkes kandaki kolesterol oranını ölçtürmelidir; özellikle risk etkenleri bulunan kişiler bu konuyu ihmal etmemelidirler.

Kolesterol oranı yüksek bulunan kişiler daha derinlemesine analiz ve testler yaptırmalı; diğerlerinin ise, yumurta ya da başka hayvansal kaynaklı yiyecekleri yemekten korkmalarına gerek yoktur. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki, her insanın normal kilosunu devam ettirmeye (fazla kilo almamaya), dengeli bir beslenme rejimi uygulamaya ve sağlıklı yiyecek seçimine özen göstermesi gerekir.

HOŞ GELDİN SEN DEMOKRASİ

Yekta Güngör ÖZDENE,

Gelin canlar kaynaşalım
Yoksulluğu varsılığa çevirelim
Bir özgürlük yürüşü eyleyelim
Selam sana ozan ata
Hoş geldin sen Pir Sultan Abdal

Kin tutmaz özümüz
Işık saçar közüümüz
Kamu alemedir sözüümüz
Yalvacıdır sevginin
Hoş geldin sen Yunus Emre

Sevinin kaynağı insandır
Kâbesi ise dünyadır
Kuran kurtaran da emektir
Türkülere sor beni
Hoş geldin sen Ruhi Su

Çiğ düşmüş ak göğsün üstüne
Yağmur kokuşlu toprak kokuşlu
Hangi güzel göz kırpsa
Uslanmaz bizim aşık
Hoş geldin sen Karacaoğlu

Göbeğini kesmiş Kibele anamız
Taraf tutmuş tanrıların
Yiğitler vermişim gök ekinler gibi
Destan destan yazmışım
Hoş geldin sen homeros

Sana da yeter bana da
Kıtlık ne yokluk ne
Kazanım kaynar bolluk için
Doldur tasını buğdalar saçsın
Hoş geldin sen Hacı Bektaş Veli

Bağımsızlığımın yiğit sesi
Kardeşliğin adı çağımın onuru
Ulusal dirilişi Anadolu'mun
Bir daha bir daha bir daha
Hoş geldin sen Mustafa Kemal

Yedi iklim öteden gelir sesim
"Töre konuşunca Han susar"
Halkım bilgelere bilge
Yüreğime kazırım seni
Hoş geldin sen demokrasi

Veysel GÜLTAŞ

AĞIN'LIDAN ÇOK AĞIN'LI BİR KAYMAKAM

İsmail BEYDEMİR

3. Mayıs. 1993 günü, Ağın El Sanatları salonunda, Ağın Kaymakamı Sayın Hurşit Kuş, Muhtarlar, Daire Müdürleri ve esnafı Emeklilerden oluşan bir toplantı yaptı. Sayın Kaymakamımızın çağrısını emir kabul edenlerin dışında, katılım yok denecek kadar azdı. Sayın Hurşit Kuş, toplantının gündemini oluşturan Ağın'ın sorunlarını öğrenmek için, Ağın Dergisinin geçmiş sayılarını da incelediğini, bununla birlikte halkla iletişim kurarak çalışmaya başladığını belirterek söze başladılar. İlçemizin en önemli sorununun, işsizlik nedeniyle kaçanları tutmak olduğunu belirttiler. İş alanı açmak ve üretimi artırarak ulaşım sorunlarının da kolayca çözüleceğini belirttiler. Bu nedenle de, Deri Fabrikası olarak kurulup, on yıldır kapalı bulunan yerin ele geçirilip, başka bir üretimde kullanılmasını planladıklarını söylediler. Bunun için yetkili yerlere başvurulup, bir milyar değere fabrikanın mülkiyetinin kurdukları (Ağın Hayvan Ürünleri Üretim Ve Pazarlama A.Ş.)ne devrini gerçekleştirdiğini açıkladılar. Bu paranın 500

milyon lirasının Elazığ Valiliğince 200 milyonunun Belediyece, kalan 300 milyonunun da halktan toplanmasının planlandığını söylediler. Bu üç yüz milyon liranın birer milyonluk hisse senetleriyle üç yüz Ağın'lıya ağır bir yük olmayacağını söylediler. Kaldı ki, hemen elde bulunması gereken miktar da, 300 milyonun 1/4 oranındaki 75 milyonken, bunu bile sağlayamamanın acısını çektiklerini söylediler. Günümüz değerlerine göre önemsiz bir miktar paranın bulunması için Malatya-Ankara-İstanbul Derneklerine başvurdıklarını, İstanbul'un dışında diğer Derneklerden bekleneni bulamadıklarının acısını belirttiler.

Söz alan bazı hemşerilerimiz, sütten ağzlarının yandığını, bir kez daha denenene bu işin sonunun da eskisi gibi olmasından, yani tekrar batma korkusundan bahsettiler. Sayın Kaymakamımız "mülkiyeti alınan yerdeki yalnız lojmanların ödenen bir milyarı karşılayabileceğini, bunun için, her hangi durumda paralarının batması diye bir korkuya gerek olmadığını" söylediler. Hozakpur Muhtarı Nevzat Ateş,

hemen buradakilerden başlayıp para toplanmasını önerdi ve de bu toplantıda bulunan 28 kişi birer milyonluk ortaklık taahhüt belgelerini imzaladılar. Bunun 1/4 oranı ödense bile 7 milyonluk bir para ortaya geleceği anlaşıldı. Gerekli olan 75 milyon gibi küçük bir paranın toplanması için, İstanbul, Ankara ve Malatya'daki hemşerilerimize ulaşacak kuryeler gönderilmesi düşünüldü.

Bunca çalışma ve hizmet özlemi ile yanan sayın Ağın Kaymakamı, Ağın'a gelmeden Ağın'ı sormuş "burada hiç bir şey yapılmaz" yanıtını almış, bizim yanımızda da gene Ağın'lı hemşerilerimizden bazıları bu yargının doğru olduğunu sayın Kaymakamımıza söylüyorlardı. Bu durum karşısında Sayın Kaymakamımız" ben görev aşkıyla birşeyler yapmak istiyorum ama, Ağın'lıları bu genel yapısına ters düştüğüm için de utanıyorum" diyerek hepimizi utandırdılar. Biz sayın Kaymakamın bu çalışmalarının asli görevlerinin dışında olduğunu bildiğimizi, bu çalışmalarının karşılığında kendilerinin, kişisel ve görevsel bir çıkarlarının olmadığını bilincinde olduğumuzu, utanma görevinin bize düşüğünü düşünüyor, özel olarak duyurduğumuz bu duygularımızı burada herkese de duyuruyoruz. Kırk yılda bir elimize, Ağın'a birşeyler yapmak isteyen bir yönetici geçmişken, ona destek olmasak da köstek olmamanın bir Ağın'lı için namus görevi olduğuna da inanıyoruz.

Sayın Ağın Kaymakamı yerinde durmayan, bir iş üretmeden büyük zevk alan kişiliği ile, bu bahar sezonunda 20 bin fidan dikti. Bu konuda gene dertli, bir tek Ağın'lı kahveden kalkıp da bir kürek toprak atmak lütfunda bulunmamış. Kendileri kahvelere gidip bizzat çağırımlarına karşın, kimse elindeki oyununu bırakmamış. İlçe memurları ve

öğrencilerle bu işi tamamlamışlar. Teraslanan yerlerden Osman başının etekleri gelecek yıla bırakılmış. Her ağaç için 25 bin lira yatırılması kampanyası da gene Ağın'lılık özelliğimizin izleriyle süslenmiş.

Sayın Kaymakamımız bizleri bize anlatırken, kör Allah'a nasıl bakarsa, Allah da köre öyle bakar, yollu sitemle, 1993 yılı Ağın yatırım planına 210 milyon gibi gülünç bir ödenek konduğunu, komşu ilçelerle oranlayarak açıkladılar. Biz de "hakkıdır hakka tapan milledin" dizesi ile içimizden hak verdik.

Hop pompasının çalıştırılarak, 1993 yılı için sulama bölgesine pancar ekimi izni aldıklarını açıklayan sayın Kaymakamımız, kimsenin istekli olmaması üzerine kendilerinin on dönüm pancar ektiklerini, bu konuyu da fedaisi olduklarını bildirdiler.

Özel olarak Sayın Kaymakamımıza Havna-Küzne arasından küçük bir köprü ile karşıya geçilmesinin, çaydan Yabancı'lar üzerinden Modanlı'ya yol açılması ve Modanlı'dan Şihlar önünden Gemuhu-Ağdunut yolları ıslah edilerek Dingidar, Paşikli arasından yola bağlanmanın tüm Ağın köylerini hem Ağın'a hem de Şehirler arası yollara bağlayacağını söyledik. Bu yoldan yalnız Pağnik köyümüzün şimdikine göre zarar göreceğini vurguladık. Payamlı, Pul, Haskini, Gıranı, Hünü ve Hozakpur köylerimizin havna durağında bu yola ulaşacaklarını, karşı köylerimizin de hem şehirler arası yola hem de karadan Ağın'a bağlanacaklarını vurguladık. Bu gerekçemiz sözünü ettiğimiz toplantıda da kendisini gösterdi ve karşı köylerin muhtarları "biz fabrikaya ortak olmuyoruz çünkü biz Ağın'lı değiliz, Ağın'dan ayrılacağız" dediler. Mınayık ve Hörenek köylerimizin durumu ortada, Ağın'dan ayrıldılar, bunlar da ayrılırlarsa Ağın bir belde olur. Kaldı ki Havna önlerinde bir maden rezervi varmış. Bunun en iyi haberini ve rapo-

runu Ekirekli Şefik'den almamız mümkün. Ayhan Özer bu konuyu araştırıp, yeterli bilgiyi Dernek başkanı Dr. Vâkîf Özkul'a ulaştırmalı ve bu karşı köylerimizin durumu ile, maden rezer-

vinin durumu gerekçe koşulup, bu yol ve köprü konusu gündeme alınıp işlenmelidir. Bizden önermek.

12.5.1993 D.Bakır.

Baştarafı Sayfa 3'de)

Ancak tatiller de o da çok kısa süreli olarak Ağına geliyordum. Kolej bitip de memuriyet başlayınca o imkanda kalmadı. Böylece ben Ağından maddeten kopmuş oldum. Ancak Nostaljik durum burnumun ucunu her zaman sızlattı. Şu anda bile. Ve Mahmut İkinci çok yakınımızda, Silivride çok sevilen ve sayılan bir Malmüdüğü olmasına rağmen buluşmak olanağımız olmadı. İki yakın akraba birbirimize hasret gittik. İşte Zeki ile de bunları paylaştık. Beni birisinin yanına götürdü, Ertuğrul Dayıoğlu: "Ya bunu" dedi. İkimizde birbirimize baktık. "Sadi Kapusuz" dedi. Sadi beyin adını çok duydum. Hatta Genççağa İstanbul'a geldiği zaman onlar da kalıyordu. Genççağa, Sadi Beyin kayınpederi olur. Evlerine ziyarete gitmiştik. Ancak Sadi bey evde olmadığı için tanışma imkanımız olamadı. İşte burada tanıştık. Çok muhterem ve ağırbaşlı bir insan olarak gördüm. Bu sırada bir hemşehrimizle daha tanışma sevincine eriştik, öğretmen Bedrettin Gençosman. Bedrettin bize nazaran ikinci kuşak oluyor ben babasını ağabeyisini yakın tanırdım. Merhum oldular. Yanımda oturan birisini işaret ederek "bunu tanımazsınız amma babasını muhakkak tanırırsınız, Mehmet Kılınç". Mehmet Kılınç Bahadınli idi ve ortaokulda aynı sınıfta idik. Çok esprili konuşması vardı. Bir toplantı sırasında birbirimize yüzme bilip bilmediğimizi soruyorduk ona sıra gelince, o espirili gülümsemesiyle "Biz Bahadınliyiz oğlum" diye cevap vermişti. Ben Bahadini görmedim amma çaya çok yakın olduğunu biliyorum. O da merhum olmuş. "Sizi yazılarınızdan tanıyan birisi görmek istiyor" dediler. O hemşehrimiz de geldi. "Andirili Naim Uzunoğlu'nun kardeşi Lütfü Uzunoğlu" diye takdim ettiler. Ben yine hatıralarımla Arapkire gittim. O da sınıf arkadaşımız idi. Hepsine birden rahmet olsun derim. Lütfü Uzunoğlunun emekli İlköğretim müfettişi olduğunu söylediler. Gayet geniş bir ormanlık içerisinde ağaçlar altına serpilmiş masalar veya yere serilmiş yaygılarda herkes birbiri ile hasret giderme konuşmalarının heyecanı içinde. Biz Ertuğrul Dayıoğlu, Mehmet Alp, Mehmet Ergönül ile hem dolaşılıyor ve hemde konuşmalarımızı sürdürüyor ve bu arada aşına yüzler arıyorduk. Ve çok aşına bir hemşehrimizle karşılaşınca masalarına oturduk. Hüseyin Uçkunkaya ve merhum ağabeyi İbrahim Uçkunkayanın oğlu Asal Uçkunkaya. Asal Uçkunkaya'yı tanımakla şeref duydum. Çünkü, Ağın'lıları biraraya getirme babasının en büyük arzu ve gayesi hatta emeli idi. Benim Ankara'da iken böyle bir teşebbüste bulunduğumu ve bir nebze başarılı olduğumu öğrenince birkez Polis Okuluna ve bir kez de eve gelmişti. Bu hususta görüşmelere başladığımız sırada onun hastalığı ve vefatı bunu gerçekleştirmeye engel olmuştu. Asal Uçkunkayanın bu güzel emeli devam ettirmesi ve gerçekleştirmesini şükranla karşılarız. Bu teşekkürlerin büyük bir kısmı amca ve yeğene aittir. Teşekkürler sizlere. Bunların devamı için hepimizin elbirliği ile yardımcı olmamız gerekir. Hüseyin Uçkunkaya ile son olarak çok değerli ve muhterem hemşehrimiz Profesör İhsan Çataltaşın cenaze töreninde karşılaşmıştık. Hemşehrilerini böyle sosyal faaliyetlerde yalnız bırakmayan Hüseyin beyi ayrıca tebrik ederim. Sağolsun varolsun. Biz konuşmalarımızı koyulaştırdığımız bu sırada üçüncü kuşak eğlencelerini sürdürüyor, Ağın'dan gelen folklor ekibi ile birlikte memleket havaları eşliğinde hayallerini gerçekleştiriyor ve halaya ayak uydurmaya çalışıyorlardı. Biz onları tanımıyorduk onlar bizleri. Bizler tarihten birer yaprak gibi idik. Derneğimiz bu kuşaklar arasında bir dialog kurmalı ve kuşakları birbirine yakınlaştırma organizasyonu yaratmalıdır.

Bu toplantıda en çok gözlerimiz iki kişiyi aradı Vakıf Özkul Başkanımız ve Ağın folklorünün unutulmaz siması ve ismi İsmail Beydemir. İsmail Beydemir adı bende fedakarlık ve feragat duygularını anımsatır. Seneler sonra bir başka kimse ile tanıştım bu toplantıda. 1947 senesine kadar inen bir hatıralar zinciri içinde Romatizma ilacı tavsiye etme gafletinde bulunduğum Ağın'lı olmayan bir albayımızın torunu ile karşılamam oldu. Onu da bir başka yazımda anlatırım. Bu tür toplantıların daha sık yapılması dileği ile tüm hemşehrilerime sevgi ve saygılar.

Osman Sulhi AKSU

TEŞEKKÜR

Şükürler olsun sana Tanrım,
Sıcaklığı taze sabahlarda ısıyan
Kıvamında bir dünya vermişsin.
Gölgene sığsın diye kulların,
Sen yücelmiş, ululuğa ermişsin.

Bir yürek koymuşsun göğsümüze,
Adınla, sanınla büyüklük göstermişsin.
Yıkamışsın yarınları arzu selinde
Bugünlere acı, tatlı meyva vermişsin.

Suyu, toprağı, çimeni
Yolumuza sermişsin,
Güneşi, ayı, yıldızları
Tepemize germişsin.

Bir ateş koymuşsun içimize,
Yanar yanar da bitmez.
Sana şükürler olsun Tanrım,
Sevda başımızdan gitmez.

Mehmet ORHAN
Ankara - 1974

HEYBELİ'DE BİR KASIM SONU AKŞAMI -XI-

Dr. Kriton DİNÇMEN

Beş-altı ay önceki ufacak yavru, kocaman acar ve levent bir delikanlı olmuştu... O güne kadar çömelerek işeyen arkadaşının, bir gün bir çama yanaşıp sağ arka bacağını kaldırarak işemesi, korkularını büsbütün artırdı... boğazı düğümlendi, içinin kıskançlıkla dolduğunu duydu.... Kendisine hep muhtaç ve korunmak isteyen bir küçük olarak gördüğü köpeğin, artık büyümüş olduğunu anlamasıyla içindeki kuşkular daha da belirginleşti. Zaten, son günlerde, o bir zamanlar kendisinden yardım dileyen masum gözlerin bir başka canlılıkla parıldıklarını, hele uzaktan bir dışının geçişiyle büsbütün arzu ile çakmaklaşıp o tatlı ve yumuşak havlamanın yerini şehvet dolu garip inlemelerin aldığını farketmişti.

Anlıyordu ki, kendisinin arkadaşına verebileceği kış fırtınalarından korunmuş kovuk

ile bulup getirdiği ekmek parçaları artık yeter değillerdi...

Her geçen günle içindeki kıskançlık büyüyor, gene tek başına ve kimsesiz kalma korkusu içini kemiriyordu. Hayatının sonlarına doğru yaşamış olduğu bu beklenmedik mutluluğun etkisiyle son bir kaç aydır gösterdiği zindelik, neşe ve kuvvetin yerini alan kuşku ve kıskançlık onu tam anlamıyla yıpratmış, yıkmıştı... Kendisi için, artık ne kemiklerinin iliklerine kadar ısıtan yaz güneşinin ne de çalı ve çamların o nefis kokularının bir değeri kalmıştı. Daha düne kadar duyduğu canlılık ve mutluluk gitmiş, gene eski nefes darlıkları ve topallamaları başlamıştı. Günler geçtikçe durumu kötüleşiyordu; total ayağı ile ancak bir kaç adım atabiliyor, nefes darlığı içinde tıkanıyordu... Adanın yukarı mahallelerindeki sokaklarda eski-

den zevkle yaptığı gezintiler bir yana, artık Çinkolu Ev'in arkasındaki çöplüğe kadar bile gidemez olmuştu. Kovuğun oralarda bulabildiği bir kaç otu çiğner, sonra da, genç sevgili-si tarafından aldatılmış yaşlı bir aşğın onur kırıcı kıskançlığı içinde gözünü bayıra diki-rek gezmeğe çıkmış arkadaşının dönmesini beklerdi...

Ve, ada sokaklarında veya çamlıklarda yaşanmış günah dolu mutlulukların parıltısı gözlerinden ve yorgunluğu vücudundan yansıyan arkadaşı gelip tek kelime söylemeden kovuğun dibindeki çukura kıvrılıp çökünce, kahredici bir terkedilmişlik içinde ona bakar dururdu... Ne diyebilirdi ki?.. Ne hakkı vardı, bir şey söylemeğe... Tek istediği, ne olursa olsun, hangi günah eğlencesinden gelirse gelsin arkadaşının hiç olmazsa kovuğa dönmesi-ydi...

Sonbahar gene gelmiş, Ada tenhalaşmış, havalar soğumuş, çöplüklerde yemek artıkları iyice azalmış, yağmurlarla beraber karga sürüleri de karanlık bulutlarla kaplı hüznü-lü göğü büsbütün karartmağa başlamıştı...

Tek başına, hareketsiz, başı yere doğru uzanmış, boş gözlerle bir noktaya bakarak tüm gününü ininin önünde geçiriyordu... İkisi de aynı kovukta kalmalarına karşın, aslında, birbirlerinden tamamen kopmuşlardı. Artık ne şakalaşmaları, ne beraberce gezinmeleri, ne de birbirlerine bir şey ikram etmeleri kalmıştı... Tüm bu mutluluklar gerilerde kalmıştı... Hatırlanınca göğsü sıkıştıran, boğazı düğümleten geride kalmış güzel anılar... Köpek, sabahları erkenden fırlayıp gidiyor, akşamları da, hiç birşey demeden ve bir yabancı gibi yorgun-argın çukuruna kıvrılıp uyuyordu... Buna da razı idi yaşlı

eşek... Hiç olmasa, geceleri aynı kovukta bir can daha kalıyordu kendisiyle...

O gece hiç uyumadı... Sabaha kadar bekledi sevgili siyah gölgeyi... Gözleri, bir bayıra bir de kovuğun dibindeki boş kalmış çukura gidip geliyordu... Bazen bile-bile hayal görüyor, sevgiliyi bekleyen br kucak gibi boş duran çukurluktaki tozlu toprağın beklenilen sevgiliyle dolduğunu görür gibi oluyordu... Ne var ki, bu hayal oyunları kendi acısını arttırmaktan öteye gitmiyordu... Uzak-tan gelen havlamalara kulak kabartıyor, sonra kendi yalnızlığına gömülüyordu... Gelen yoktu. Geçen yıl böyle havlamalardan öylesine korkuyordu ki... O korku dolu günleri anımsadıkça, acı ile gülümsedi... O günlerde havlamalarla gelebilecek ölümden korkuyordu... Şimdi ise, değil ölümden korkmak, havlamaları arıyordu bile... ister ölümü getirsinler, ister arkadışını... Ne var ki, bir süre sonra havlamalar yankılaşıp uzaklaşıyordu yalnızlığın içinde...

Son haftalarda, kendisini iyice huzursuzlaştıran yeni bir şeye dikkat etti. Zaman-zaman küçük bir boz dişi köpek kovuğun oralarında peydahlanıyor, gözlerini ine diki-rek tuhaf ürpertilere yol açan iççekişlerle etrafta dolanıyordu... işte, böyle hallerde, arkadaşı ne kadar yorgun veya derin uykuda olursa olsun, dakika kaybetmeden dışarı fırlıyor ve aşk dolu davete doğru koşuyordu... Hiç hoşuna gitmemişti bu durum. Evet, biliyordu ki, artık küçük arkadaşı büyümüş, basbayağı bir delikanlı olmuştu... Ve, doğaldır ki, dişiyi tanımak isteyecekti... Kendi delikanlılığı aklına geldi... Dişilerin dolgun kalçalarıyla şehvet dolu etli ve yumuşak apışaralarını gördüğünde benliğinin tümünü

kapsayan ve art bacaklarının ortasında doruklaşan o çıldırtıcı sertleşmeyi, önünde işvelerle kaçışan şehvetle nemlenmiş dişi apış aralarını kucaklayabilmek için arka ayakları üzerinde şahlanıp vahşice saldırmalarını artık çok gerilerde kalmış, sislenmiş anılar olarak acı ile anımsadı. Arkadaşı, haklı olmasına haklı idi; ne var ki, tüm gençlik ateşini o boz kancığa yöneltmesi, gene de, içinde kıskançlık fırtınalarını kopartıyordu.... Geçen kış, daha minnacık bir şey iken böylesine özenle koruduğu ve büyüttüğü arkadaşının, bir gün, o tatlı suratlı şımarık dişinin peşine takılarak temelli çekip gideceğini düşünmeğe dahi dayanamıyordu... Biraz daha genç olup, sanki bir şey yokmuş gibi usulca yaklaşarak arka ayaklarıyla o tatlı suratçığa oturaklı bir çifte yerleştirip dağıtmayı öylesine istiyordu ki... Ne yazık ki, artık değil çifte atması, ayakta durabilmesi bile çok zordu kendisi için...

... Ve, sonbaharın solgun güneşinin Çinkolu Ev'in arka düzlüğünü tatlı bir hüznle sararak kelekleri son kez kokulu çalılar arasında uçuşturduğu bir Kasım günü, son aylarda kendisini hayata yeniden bağlamış o sevimli siyah arkadaşının, bir daha geri dönmemesine, boz sevgilisinin peşinde, arka çamların arasında kaybolup gittiğini gördü... Yaşlanmış, canlılığı çoktan sönmüş gözlerle, birbirlerine ömür boyunca aşk vaadleriyle cilveleşerek çalılar arasında kaybolan iki köpeğin arkasından bir süre bakıp durdu... Haklıydılar... Yaşam gereğini yapıyor, şaşmaz ve değişmez yasalarını yerine getiriyordu... Onlar da (yaşamak) denilen bu karmaşık ve ne getireceği bilinmez çarka katılıp sürükleneceklerdi.... Tâ ki, onlar da kendisinin bu gün bulunduğu Son'a varıncaya kadar...

Son'a geldiğini anladı... Tam zamanı idi de... Artık hiç, ama hiç bir şey istemiyordu... ne arkadaşının geri dönmesini, ne de yaşamış olduğu tüm yılların... Hatta, o gençlik yıllarında aklını başından alan çayırıldaki delicesine sevişmelerini de... Ne coşku, ne üzüntü, ne kuşku, ne korku vardı içinde... Rahattı... Son bir kez daha, sonbaharın tatlı hüznü içinde parıldayarak Rıhtım'a doğru inen bayıra, denize, karşıdaki Büyükada ile gerilerdeki Maltepe ve Pendik'e göz gezdirdi... çam ve çalıların mis gibi kokularıyla dolu havayı yaşanmış ciğerine iyice çekti... Ve, düştü... Orada kaldı...

II. (bu bölümün bu hikâyede hiç ama hiç yeri yok... belki, gereği de yok...)

O gün emekli olacaktı. Uzun yıllar süren çalışma hayatı "yaş haddi nedeniyle" bu gün sonlanıyordu. Son kez olarak masasında oturacak, önündeki bazı yazılara bakacak son imzalarını atacaktı. Her halde, ertesi gün genç bir meslekdaşı o işi südürecekti. İlk meslek yıllarındaki coşku ve beklentilerini acı bir gülümseme ile anımsadı. Yıllar geçip gitmişti. Bu andaki duygularını anlamağa çalıştı... Hiç, hiç bir şey duymuyordu... Ne mutluluk, ne hüznün, ne coşku, ne korku, ne acı... Sadece bir hiç... Uzun bir varoluşun sonunu noktalayan kocaman bir hiç...

Her zamanki gibi kalktı, traş oldu, giyindi... aynada son bir kez daha kendisine baktı... Aynadakine göz kırptı sonra pencereye kadar gitti karşıdadık Heybeliye baktı... Döndü.... Sokağa çıktı... Önünden geçen ilk dolmuşa atladı...

Son

KUŞLAR

Kuşlar
Geçiyor;
Katar katar,
Bölük bölük,
Avaz avaz,
Çılgık çılgık,
Kuşlar.
El ediyorum,
Aldırmıyor
Dost
Bildiğim
Kuşlar.
Taşıyorlar da
Mevsimleri
Kanatlarında,
Beni
Unutuyorlar.

Razıyım
Göçmeye,
Kartal
Pençesinde
Onlarla.
Yük isem,
Fırlatsınlar
Atsınlar
Beni,
Sarp kayalıklara.
Ölümüm
Onlardan
Olsun.
Tek
Bırakmasınlar
Burada
Beni
Yalnız,
Simsiyah kışta.

YAPRAK DÖKÜMÜ

Yerde,
Ayaklar
Altında
Sürünmekte,
Yaprakları
Çınarın.
Daha
Dün,
Gölgesindeydik
Onların.
Meğer,

Bir
Mevsimmiş
Ömrü,
Sevginin
Vefanın.
Öyleyse
Ne
Anlamı
Var,
Çınardaki
Asırlık
Yaşamın...

Dr. Yıldırım TARIKÂHYA

AĞIN 4. K LT R ve SANAT  ENLİĞİ

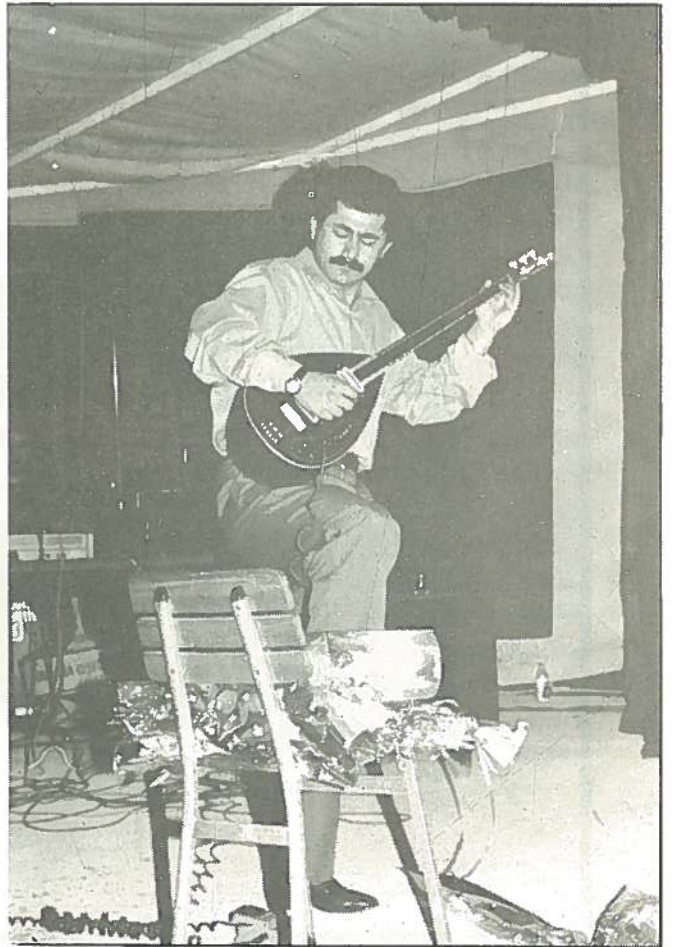
23 - 25 TEMMUZ 1993 TARİHLERİ ARASINDA AĞIN'da KUTLANDI

 ENLİKTEN FOTOĞRAFLAR

AĞın  enliĐine katılan
sanat ılarımızdan
Nurullah AK AYIR

Ankaradaki gecemize katılan
I ık BA EL
AĞın  enliĐine'de katılmıştır.

Folklorcularımız Gösteri Esnasında

AĞIN VE ÇEVRESİNDE ARAŞTIRMALAR, 1972*

Ümit Serdaroğlu**

(Levha 19)

1972

yılı Eylül ayında Rıdvan İşler, Güray Yasa, Nur Öcsu, Orhan Atvur'dan oluşan grubumuz çalışmalarını, Kemaliye'ye kadar çıkarak geleceğin göl alanı içinde kalacak eski yerleşme yerlerinin tespiti ve karakterlerinin araştırılması üzerine teksif etti. Mevsimin sonunda, 1973 yılında barajda suyun toplanması olasılığını düşünerek, şimdiye kadar gün ışığına çıkarılmış arkeolojik malzemenin ve kazı araç ve gereçlerinin Elazığ Müzesi'ne ve depolara taşınması işini gerçekleştirdik ve Ağın ilçesindeki kazı evimizi boşalttık. Bu yıl Danimarkalı iki mimar Sven Poulsen ve Suzanne Biehl kampımıza konuk olarak geldiler ve birkaç gün kalarak çevre araştırmalarımızın bazılarına katıldılar.

Araştırmalar sırasında hem çevre halkından alınan bilgiler değerlendirilmiş hem de çevre dolaşarak taranmış, tespit edilenler ölçekli harita üzerinde gösterilmiştir. Taranan alanda, önceden bilinenler, kazıları yapılanlar da işaretlenmekle beraber, bizim bulduklarımız numaralanmak suretiyle diğerlerinden ayrılmıştır. Özet halinde verdiğimiz katalogumuzda, yerleşmeler bu numaraların sırasına göre sıralanmış, ayrıca bulmada kolaylık olmak üzere haritadaki koordinatlarına işaret edilmiştir.

YERLEŞMELER

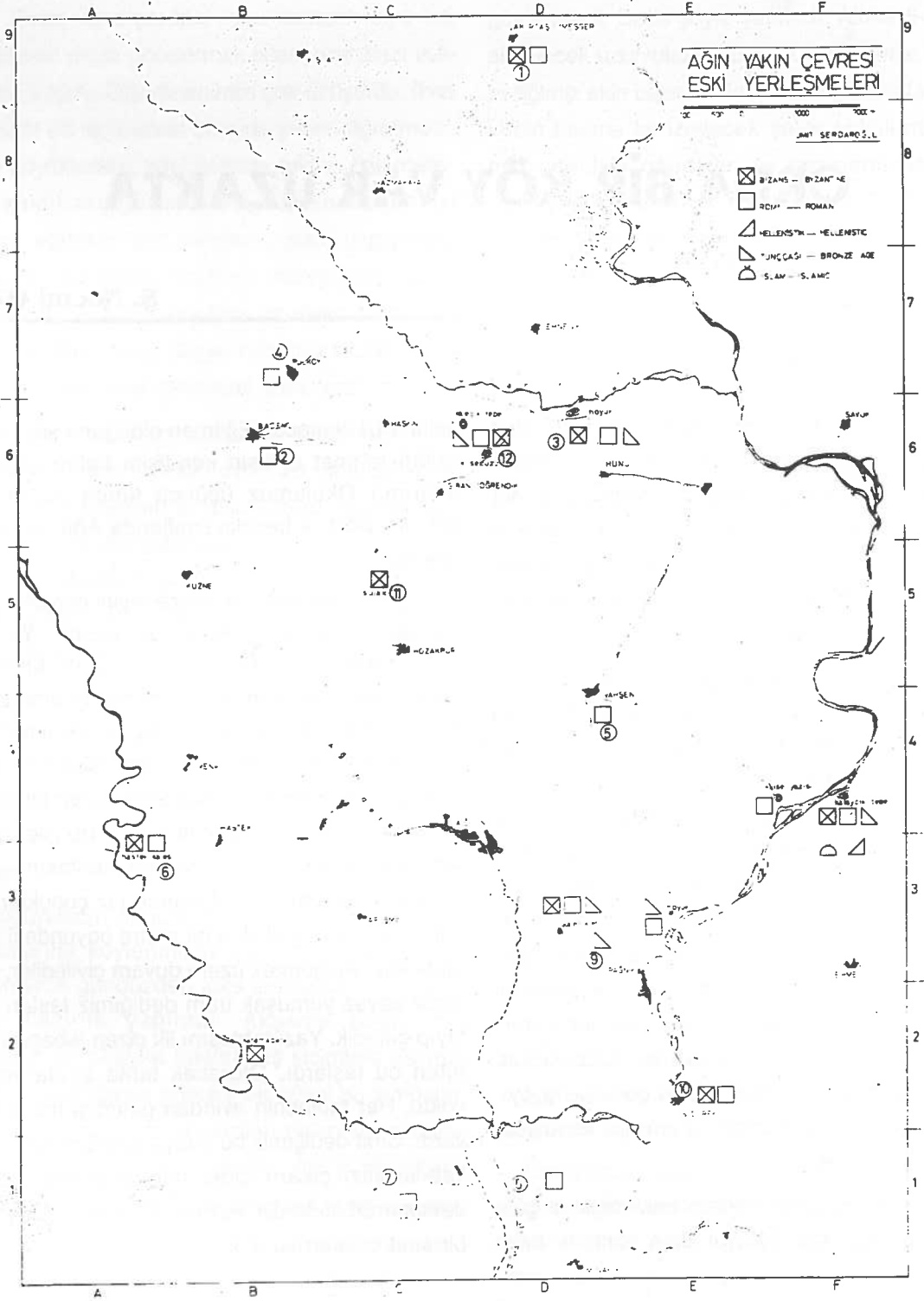
- 1) D-9. Bu günkü adı Çakırtaş; fakat halk arasında hâlâ Maşker olarak anılmaktadır. Fırat'ın batı kıyısında, meşe ormanları içinde yoğun bir yerleşme yeri olduğu görülmektedir. Arızalı bir arazisi vardır. Basilikal tipte iki Bizans kilisenin kalıntısı ormanlığın içindedir. Yüzeyde görülen çanak çömleğin içinde yivli Bizans amphoralarının parçaları ve Roma *terra sigillata*'ları vardır.
- 2) B-6. Bademli köyü çevresindeki tarlalarda yoğun Roma çağı çanak çömleği. Köyün yanında *pithos* içinde gömmeli, aynı çağa ait nekropol tespit edildi. Roma iskânının Augustus Çağı'na kadar inebildiği bulunan bir sikkeden anlaşılmaktadır. Görünürde yapı kalıntısı yoktur.
- 3) D-6. Hünü köyünden kuzeye Ehnesik'e giden yolun Miran Çayı'nı geçtiği noktada, geniş yüzü ile çaya bakan Aluş Tepe höyüğünün üzeri teraslar halinde iskân edilmiştir. Yüzeyde M.Ö. 3. binyıl çanak çömleği ile birlikte Roma ve Bizans çağları çanak çömleği de görülmektedir. İskân höyüğün etrafında da yaygındır. Sel yataklarında ve yarmalarda moloztaş ve harçla örülmüş duvarların kalıntıları belli olmaktadır.

* ODTÜ Keban Projesi Yayınları Seri 1 No: 5
KEBAN PROJELERİ
1972 ÇALIŞMALARI
(T. Tarih Kurumu Basımevi 1976)

** Dr. Ümit Serdaroğlu Ankara üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Klâsik Arkeoloji Kürsüsü doçentidir.

- 4) B-7. Pul köyü kuzeybatısındaki tarlalarda Roma Çağı çanak çömleği vardır. Mimari kalıntı görülüyor.
- 5) E-4. Vahşen (Şenpınar) köyünün konumu bir yamaç yerleşmesi olarak ilginçtir. Teraslar halinde oluşmuş bir yerleşmedir. Köyün Maldeliği ve Höyük mevkilerinde Roma Çağı çanak çömleği bulunmaktadır. Görünürde mimari yoktur.
- 6) A-3. Arapkir Çayı kenarındaki Hastek kalesinin konumu oldukça ilgi çekicidir. Çay bu noktada kayalık ve derin bir vadiye akmaktadır. Bu hali ile Karamağara Köprüsünün çevresini andırır. Suyun kıyısına dik inen kaya yüzünde kayaya oyulmuş gizli merdivenlerin ve pencere deliklerinin kalıntıları seçilebilmektedir. Çay kenarının seviyesinden 7 m. kadar yükseklikte kalker kayanın içi oyulmak suretiyle çeşitli mekânlar ve bunları birbirlerine bağlayan koridorlar meydana getirilmiştir. Çevrede rastladığımız çanak çömlek Bizans Çağı'na ait olmakla beraber, az da olsa Roma parçalarına rastlandı.
- 7) C-1. Yassı bir höyüktür. Üzerinde M.Ö. 2. binyıl ve Roma Çağlarına ait çanak çömlek görüldü. Mimari kalıntı yoktur.
- 8) D-1. Minayık höyüğü doğal bir kaya kütlesi üzerine oturmaktadır. Üzerinde bir kalenin kalıntıları vardır. Yüzeyde görülen çanak çömlek Roma Çağı'na aittir. Höyük, koni biçimi yapısı ile Karasu'nun doğu yakasından ve çok uzaklardan seçilebilmektedir. Ayrıca eski yol izinin höyüğün kuzey-batı eteğinin dibinden geçtiği görülmektedir.
- 9) D-3. Ağın'dan Pağnik'e giden yaya yolu üzerinde, Ağın nekropolünün yanında ve derenin kenarında obsidyen ve diğer taş türlerinden alet veren küçük bir istasyon. Yarmada dere taşlarından bir duvarın kalıntıları görülüyor.
- 10) E-2. Süderek Köyü. Belli bir yerleşme alanı tespit edilememekle beraber tarlalarda Bizans ve Roma Çağları'na ait çanak çömlek parçaları ve paralar bulunmaktadır. Görünürde mimari kalıntı yoktur.
- 11) C-5. Hozakpur'un kuzeyinde Sulak mevkiinde Bizans nekropolü.
- 12) C-6. Öğrendik Köyü (Girani) kuzeyinde Kilisedüzü Tepe adı verilen nokta bir höyüktür. Kuzeyindeki Miran Çayı'na uzaklığı kuş uçuşu 1500 m. dir. Tepenin kalkerli bir alt yapısı vardır. Höyük üzerinde bazalt ve andezit kullanılarak inşa edilmiş duvarların kalıntıları göze çarpmaktadır. Yüzey toplamaları sonucu, yoğun M.Ö. 3. binyıl çanak çömleği yanında Roma ve Bizans Çağları malları da tespit edilmiştir. *Terra sigillata* balık tabağı ve küçük açık kapların parçaları vardır. Höyüğün kuzeybatısında Kötüot mevkiinde, düzgün yonulu taşlardan mezarları olan bir Bizans nekropolü vardır.

Özet halinde verdiğimiz katalog ve eki olan harita (lev. 19) incelendiğinde iki ilgi çekici noktanın çok belirgin olduğunu görmekteyiz. Birincisi günümüz köylerinden birçoğunun eskiçağ yerleşmeleri üzerinde veya yanında oluşudur. Ağın, Süderek, Hozakpur, Maşker, Vahşen, Bademli bunlardan birkaçıdır. İkinci nokta, Ağın çevresindeki yerleşmelerin genellikle, Fırat'ın batı yakasında yoğun oluşudur. Doğu tarafında kazıları bitmiş olan Pulur ve Kalaycık ile Süderek'in dışında yerleşme tespit edebilmiş değiliz.

ORDA BİR KÖY VAR UZAKTA

Ş. Necmi ÖZER

Ş u satırları okuduğunuzda altmışına merdiven dayamış içinizden biri olarak köyünde geçirdiği çocukluk günlerinin unutamadığı anılarından bir kesit ile terkedilmiş köyüne duyduğu özlem ve üzüntüleri bulacaksınız. İnaniyorum ki benim hissettiklerime sizlerden de ortak çıkan olacaktır.

1941 senesi olduğu kanısındayım. Çocukluğumun en güzel yıllarının başlangıcı 40 haneli benim için şirinmi şirin çok sevdiğim köyüme ilkokul açılacağına haberini alıyoruz. Havna, Acüzlü ve bizim köyünü çocukları, muhtarlığımız bir olduğundan bu okulda birlikte okuyacağız. Okulun açılacağı haberi bizleri o kadar sevindirdiki o gün arkadaşlarla hep bunu konuştuk. Nasıl sevinmiyelim ki. Gıdık (Oğlak) otarmadan (otlatmak) Löbede (Hayvanları otlatmaya götürmek, sırasının kendisine gelmesi) gitmeden ve daha buna benzer yapabileceğimiz çeşitli işlerden biraz olsun kurtulup komşu köylerden gelen çocuklarla oynayacağımız çeşitli oyunları, aramızda konuşmaya başlamıştık bile.

Ha bugün ha yarın derken beklediğimiz gün gelip çattı. Ağın'dan Mevlüt Dayı isminde birisi

geldi. Bizi okutacak Eğitimci olduğunu söylediler. (Allah rahmet eylesin kendisini halen saygıyla anarım.) Okulumuz üçüncü sınıfa kadar olacaktı. Dört ve beşinci sınıflarında Ağın'da okuyacaktık.

Öğretmenimizin köyümüze tayini gerçekleşmiş olmasına rağmen okulumuz yoktu. Yapılan istişarelerden sonra köy camisinin altındaki kullanılmayan odanın dersane olarak açılmasına karar verildi. Erkek kadın bir olup burasını tertemiz bir hale getirdiler. Bizim oralara mahsus beyaz bir toprağın suyla karışımından elde edilen bir sıvıyla duvarları sıvadılar. (Badana ettiler) Bu işler bittikten sonra iş kaldı tebeşir ve yazı tahtasına. Yazı tahtasını babalarımız tebeşiride biz çocuklar hallettik. Siyaha boyadıkları bir metre boyundaki sacı, tahta vazifesi görmek üzere duvara çivilediler. Bizlerde beyaz yumuşak tram dediğimiz taşları toplayıp getirdik. Yazı tahtasını ilk çizen tebeşir yerini tutan bu taşlardı. Oturacak tahta sıralarımızda yoktu. Her talebenin evinden getirdiği minderleri vardı. Sınıf dediğimiz bu odaya girdiğimizde ayak-kabılarımızı çıkarır gider minderlerimize oturup derslerimizi dinledik. Kız erkek oldukça kalabalık bir sınıf oluşturunaydık.

Öğretmenimizle üç yıl birlikte okuduk. Bu üç yıl boyunca sevindiğimiz, üzüldüğümüz günlerde oldu. Evde ve dışardaki işler kalacak diye kız çocuklarını okula göndermek istemeyen bazı velilerin bu tutumu Öğretmenimizi çok üzüyordu. İkna edici tatlı dili sayesinde burada yenen öğretmenimizin köylülerden, köylülerinde ondan çok memnun kaldıkları gözleniyordu. Bizleride en iyi şekilde eğitmek için elinden geleni yapıyordu. Bunda da muvaffak olduğuna inanıyorum. Çünkü Ağın'da 4 ve 5 nci sınıfları okurken halen çok değer verdiğim saygı değer hocamız NURİ ONAT Beyden kolay kolay alınmıyan aferinlerdi.

Çocukluk yılımın en güzeli sanıyorum ki bu ilk okul yıllarıydı. Evimiz köyün üst başında kocaman dut ağaçlarının serpili olduğu Pornek diye anılan bir alanda bulunuyordu köye gelen giden bütün yabancıların, çerçilerin (satıcı) uğradığı ve konakladığı yer burasıydı. Köyümüzün davar (Koyun-Keçi) ve sığırları sabahları burada toplanır otarmaya (otlatmaya) götürülürdü. Her ev davar ve sığırlarını porneğe getirdiklerinde burada karşılaşan komşuların sohbetleri hayvanların seslerine karışır bir curcunadır giderdi. Bu durum hergün tekrarlandığından çocukluğumdan kalan tatlı bir anıdır.

Köyümüzün düşünleride bu pornekte olurdu. O zamanlar köylerimizde elektrik olmadığından düşünlerde gündüzden lüks lambaları temin edilerek hazırlık yapılırdı. Akşama doğru dut ağaçlarının dallarına bağlanmış sicimlere asılırdı. Karanlık bastığında porneği bir güzel bu lambalar aydınlatırlardı. Civar köylerden gelen davetlilerle pornek ağzına kadar dolardı. Ah o ne güzel düşünlerdi. Rahmetli Gani dayının Gırnatasından, Duran GEZER'in kemanından, Çavuşun davulundan çıkan neşeli oyun havaları ihtiyarları bile

oynatırdı. Biz çocukların en hoşuna gidenide bu düşünlerde ekseri yapılan develi dede gösterisiydi. Buda şöyle yapılırdı. Altına 5-6 kişiyi alabilecek uzunluktaki bir merdiven kilimle örtülür bildiğimiz ekin biçen orakta öteberiyle sarılarak devenin başına benzeyecek şekle sokulurdu. Kilimin altındaki merdiven ve gençlerde devenin gövde ve bacaklarını oluştururdu. Devemiz bu şekilde tamamlandıktan sonra sıra dedeye gelirdi. Delikanlılardan biri yine bu vazifeyi yüklenirdi. Çenesini tamamen kaplıyan ve göbeğe kadar uzanan yünden bir sakal, buna ilaveten çeşitli malzemelerle yapılan makyaj ve giysi sayesinde tam bir ihtiyara benzetilirdi. Dedemiz her şeyiyle hazır olduktan sonra devenin yularını eline alır yastıkla yapılmış koca göbeğini hoplata hoplata zilli defini çalarak kızlarıyla (kız kılığına sokulmuş gençler) birlikte alana girerdi. Çalınan havaya ayak uydurarak oynayan kızların çeşitli muziplikleri, başını sağa sola sallıyan devenin boynundaki zillerin çıkardığı seslere uygun olarak yaptığı gülünç hareketler, kızlarının kaçırılmasından çekinen dedenin onları korumak için sarfettiği çabaya ve oynadığı oyunun yorgunluğuna dayanamıyarak sırt üstü düşüp bayılması, kızlarında dedelerini ayıltmak için sırayla onun başında yaptıkları hareketler alanı dolduran herkesi gülmekten kırar geçirirdi.

Mazideki bu güzel günleri hatırladıkça bunlara yenileri eklenerek bir siname şeridi gibi gözlerimin önünde geçip duruyorlar.

İşte bunlardan birini daha burada zikretmeden geçemeyeceğim.

Sanıyorum üçüncü yani son sınıftaydık. O sene kuraklık her tarafı kasıp kavuruyordu yağmur yağması şöyle dursun gökyüzünde bir buluta hasrettik. Hiç unutmuyorum. Rahmetli babam gökte

bir bulut görse elini havaya açar yağdır Allahım yağdırsa perişan kullarını sevindir bu arada da Ali kulunun tarlasını unutma derdi. Her taraf çayır çayır yağmursuzluktan koruyordu. Ne çareki bir damla yağmur düşmediğinden ot ve ekinler kurumaya yüz tutmaya başlamıştı bile. Köylünün yüzü hiç gülmüyor ağızlarını bıçak açmıyordu. Çaresizlikten ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Nihayet yağmur duasına çıkmağa karar verdiler. Bizim köyden başka Havna, Acüzlü, Hozakbur, Ekirek, Pul, Bademli ve Civar Köylerden gelenler Hozakbur ile bizim köyün arasında bulunan Dua dağına doldurdular. Pul Köyünden geldiği ve isminin Abdullah Efendi olarak aklımda kalan bir hocanın yaptığı duaya büyük, küçük herkesin amin deyişleri ta uzaklara kadar yankı yaparak yayılıyordu.

Köy çobanlarının sırf bunun için buraya getirdikleri koyun keçi ve sığırların bağırması dua ve amin seslerine karışıp gidiyordu. Tabii biz çocuklarda bağırma onlardan asla geri kalmıyorduk. Dua Dağı duaların, ilahilerin, meleyen koyun ve keçilerin sesleriyle inin inin inledikçe kendi kendime acaba bu dağ dağ olalı böyle coşkulu yakarışlara hiç sahne olmuşmudur diyordum. Dualar yapılıp bittikten sonra yerlerden toplanıp okunan ufacık taşlar çaydaki suyun altında büyüklerimizce bilinen büyük bir kayanın dibine konulmak üzere torbaya dolduruluyordu. Daha Dua Dağından ayrılmadan Göladağı tarafından bulutlar çoğalmaya başlamıştı. Bu yağmurun alemanı olarak gören herkesi ümitlendirmişti. Bir saat çeken çay yolculuğunda gözlerimiz hep üstümüze kadar gelen bulutlardaydı. Çaya vardığımızda yağmur damlaları tek tek düşmeye

başlamıştı. O anda duyduğumuz sevinci bilmem anlatmaya lüzum var mı. Taş dolu torbayı suya dalan birisi kayanın dibine yerleştirdikten sonra herkes kendi köylerinin yolunu tuttu. Köye gelene kadarda yağmurdan sıril sıkılam olduğumu hiç unutmam. Çocukluğumdan kalan hatıralardan birisi budur.

Üçüncü sınıfı bitirdikten sonra iki senede Ağın'da okuyarak ilk okuldan mezun olduk. Aklım da yanlış kalmadıysa 1946 senesiydi. O tarihlerde Ağın Nahiye idi. Ortaokulda yoktu. Mecburen tahsilimi devam etmek üzere Ankara'daki amcamın yanına geldim. İşte o geliş bizleri bu gurbet ellerine bağladı. O güne kadar görmediğim şehir hayatı çok tatlı gelmişti. İlk zamanlar hemen hemen her sene okullar tatil oldukça köye gidip geliyorduk. Köyüm hala çok güzel ve kalabalıktı. Pornek gene şenlikliydi. Köyüme çok güzel bir ilkokul ve Öğretmen evi yapılmıştı. Buda ayrı bir güzellik vermekteydi.

Seneler birbirini kovaladı. Evlendik çoluk çocuğa karıştık. Bu gidip gelmeler çeşitli nedenlerle azaldıkça azaldı. Fakat asla ne Ağın'ın nede köyümün özlemi bende eksilmedi, 10-15 yaşına kadar köyde büyümüş, oranın toprağıyla yoğurulmuş, ilk acı ve tatlıyı orada tatmış tarla dermeyi (biçme) şahra taşımayı, yalınayak gezmeyi, eşeğe binmeyi, düğün sürmeyi orada alışmış, demir oluktan suyunu içmiş, tertemiz havasını ciğerlerine çekmiş kısaca köyünün her şeyiyle haşır-neşir olmuş bir kimsenin bu köy yaşamını aklından çıkarması bence zordur.

Kınalı kekliklerin öttüğü kekik kokan dağları, kırmızı, siyah beyaz çeşitli üzümlü bağları, Ağın'ın

kan kırmızı Narları, Andiri'nin kokulu kavunları, Havna'nın meyhoş, Ecürü, çeşmelerden gürül gürül akan buz gibi suları çocukluk yıllarını orada geçiren bir kimse için bunlar unutulabilecek şeyler mi?

Evet bir kimse köyden çıkıp ilk defa büyük bir şehre geldiğinde bambaşka bir ortamda kendisini bulur. Buna zamanla alışır. Şehir hayatı delikanlılık çağında çok cazipte gelir. Köy bu anda çok az akla gelmeye başlar. Bir bocalama devridir gider. Bunun ne kadar süreceğini kestirmek zordur. Herkese göre az çok değişir ama istisnalar kaidi bozmaz derler. Mesela benim gibi 60 yaşın basamağına ayak basıldığında buram buram köyünün hasret kokuları burnunda tütmeye başlarda başlar. Bu kokular ister dünyanın en güzel kokusu isterse tezek kokusu olsun inanki farketmez. Yeterki o havayı bir kere daha büyümüş olduğu yerde hiç olmazsa bir kaç ay teneffüs etsin. Bu istek kendisini çekerde çeker. Bu duyulan arzuya karşı koyamaz. O yaşının yorgunluğuna bakmadan düşer yollara gider köyüne gitmeye, giderde sevinci ne çareki kursağında kalır. Gördükleri için bir kor gibi yakmaya başlar, sevdiklerini arar nemli gözlerle. Kalbinin derinliklerinde bir acının dolaştığını hisseder. Nemlenen gözlerden damlalar yanaklarından yavaş yavaş süzülür. Köy kendi köyü ama ümit ettiği bu değildir. Her geçen seneler köyünden birini ya toprağa, yada gurbete yollamış, Toprak damların yerini alan çatılı damlar gurbetten gelecek sahibini gözlemekte. Pornek hayvan ve insan sesine hasret kalmış sanki ihtiyar çeşmelerde akan su bile barhaç (Bakraç) sesinin özlemi içinde. Artık geceleri gaz lambası yanmıyor. Elektrik gelmiş gelmesine gelmiş ama düğmesini çevirecek bir el olmadıktan sonra neye yarar. Evler koyu bir karanlığa bürünmüş sessizmi sessiz. Bu ortamda kuşların sesi rüzgarın esişi bile sanki değişik. Por-

nekteki dut ağaçları boynunu bükmüş kaderini beklemektedir. Bizden sonra yapılan Öğretmen evi yıkıldığı gibi ilk okul çocuk almadığından kapanmış, camları kırılmış kuşlara bir barınak bir yuva olmuş. Hey gidi köyüm hey. Ben gitmişim sen gitmişsin, o gitmiş başka yerlerde yuva kurmuş ve dönmemişiz. Yollara bile yabancı otlar kaplamaya başlamış. O Güzelim 40 haneli köyümde yalnız dört evin kapısı açılır kapanır kalmış. Çocukluğumun en güzel günlerini geçirdiğim evimiz yıkılan diğer evler gibi peğ olmuş.

Bütün bunları gördükçe göz yaşlarım yanaklarımdan mazinin derinliklerine doğru yavaş yavaş yuvarlanıp gitmeye başlamışlardı bile.

Üzülmek, döğünmek neye yararki şehirlerde doğan ve büyüyen çocuklarımızın köye dönmele-ri şöyle dursun tatillerinde bile köye gitmek istemiyorlar. Acaba diyorum benim yaşlıtlarımın uzak bir ihtimal dahi olsa geriye dönüşü olabilirmi?

Bunu düşünmek ve hayal etmek bile beni sevindiriyor. Derlerki insan hayal ettiği müddetce yaşar. Bende bu olmayacak hayallere kendimi kaptırıp azda olsa mutlu oluyorum ve diyorum ki.

Kaderine terkedilmiş köyüm yine bir gün olurda şenlenip eski o güzel günlerine kavuşabilecekmi? Pornek yine insan ve hayvan sesleriyle kulaklarımızı dolduracakmi? Düşünlerde dede oyunuda yapıp herkesi eski günlere götürecekm-i? Baba ocağının bacasından acaba dumanlar tütecekmi? Bunları hayal etmek bile güzel.

Yıllar geçip gidiyor ama anılar bitmiyor, umutlar bitiyor ama yine anılar bitmiyor ve ben köyüme her gittiğimde kendine has o kokusunu içimesindire sindire tozlu yollarında geçmişin anılarıyla dolu olarak dolaşıp duruyorum.

5-5-1993 / ANKARA

FOTOĞRAFLARDA ANILAR

Berber Gençdoğanın Dükkanı Önünde
1965'de Ağın'a Yaptığım Kısa Bir Ziyaret Esnasında
Değerli Hemşehrilerimizle

Necmi Ercan, Mehmet Alp ve Serttaş İle
1965 Yazı'lardaki Çeşme Başında

Fotoğraflar: O. Sulhi AKSU

YALNIZIM YALNIZIM YİNE YALNIZIM!..

Seni düşündüm;
Zaman gece yarısı.
Karanlığın ortasındayım;
Meskenim dört duvar ortası
Kapandı kapılar tekeriteker
Aklım hala sende
Beynimi kamçılıyor
Aman vermeyen o sesler
Biliyorum geldersem de
Ürpereceğim...
Biliyorum git dersem de
Kahrolacağım...
Ama üşüyorum
Isıtmak için içimi
Bir ses bekliyorum
Kimbilir belki telefon sesi
Belkide rüzgar sesi
Anlıyormusun gülüm
İçim bir şeylere hasret.
Bir gülücük veya bir öpücük
Ah ne olur yanımda olsan
Ah Ah bir tanem
Belki o zaman yavaş yavaş açılırdı

kapılar

Seda TAŞBAŞI

Lise 2. Sınıf Öğrencisi

8/93'deki Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Y	A	R	M	A				O	B	M	I	D		İ	K	M	A	L	
2	E	H			M	A	B	E	Y	İ	N		Ü		M	A		Ğ	O	L
3		B	O	R	A	N	İ		A	B		G	R		A	K	R	A	B	A
4	D	U	M	A	N		L	U		İ	T	Ü	Z	Ü	M	Ü			İ	L
5	U	N		N		S	A	L	K		E	D	İ	M		L	O	T		
6	T		K		P	E	L	V	E	R	D	E		İ	K		K	E	Ş	E
7		S	A	D	I	R		İ	S		A	R	I	T	I	M	E	V	İ	
8	H	A	P		Ş	İ	V			K		İ	N		Z	I	L	H	İ	K
9	A	T	U		P	K				A	Ç		A	A		Z	A	İ	R	E
10		A	S	K	I		Y	A	V	Ş	A	K		R	O	M		T		N
11			K	U	Ş	H	A	N	E		P	U	L		L	I	K		A	G
12		M	A	Y	İ		Y	A	R	P	U	Z		H	A	Z			Ş	E
13	R	I		M	K		M	E	D		T	U	F	A	N		S	E	V	R
14	O	K	K	A		K	A	L	İ	K		K	I	R	A	K	I	R	A	
15		L	E	K	L	İ		İ			K	U	R	İ	K		Ğ		N	K
16	Y	A	N		A	N					K	U	L	İ	K		Ş	I	K	I
17	A		G	I	L	G	I	L		O	S	A	K	A		A	R	Ş	I	N
18	H		E	Y	Ü			A	Y	T	U	Ğ			R	İ	C	A		D
19	T	E	R	A	Z	İ			A		R	I	Z	A		B	I		F	İ
20	U	Y		K		P	A	P	P	A			E	V	L	E	K		A	K

NOT: İsmail Ercan ve Hakkı Akbaş'ın Dergimize göndermiş oldukları bulmacaların çözümleri gönderilmediğinden yayınlamamıştır. Çözümleri gönderildiğinde yayınlanacaktır.

AĞIN

HABERLER

İkincigillerden rahmetli Muhlis İkinci'nin torunu Turgut İkinci'nin oğlu M. Ufuk İkinci Elif Nazlıkaya ile 23.07.1993 tarihinde Ankara Tandoğan Astsubay Ordu Evinde evlenmişlerdir. Yeni çiftlere mutluluklar dileriz.

★

P.T.T.'nin yaptığı yeni düzeltmeye göre Ağın'ın yeni kodu 424 ve eski numaranın önüne 551 geliyor.

Örnek:

9 8177 2036 nolu telefon

0 424 551 2036 oldu.

Cüneyt ÖZKUL

DÜZELTME

8/93 Sayılı dergimizde yayınlanan ikinci haberde yanlışlıkla Çiğdem-Coşkun yazılmıştır. Doğrusu Çiğdem-Ceyhun'dur. Düzeltir özür dileriz.

ARKA KAPAKTA YAYINLANAN FOTOĞRAFTAKİLER

- Soldan sağa ön sıra
Neriman Özmen - Hatay Özkul - Yıldız Dinçer - Nermin Asyalı - Serpil Canver.
- Orta sıra
Rüştü Asyalı - Kadri Gençosman.
- Arka sıra
Nezahat Uzunay - Rukiye Oğuz - Baykal Gençosman - Ayşe Gençosman - Ali Gençosman - Necdet Korkmaz - Alman Profesör - Yurdanur Tulunay - Yılmaz Onay, Nevzat Asyalı.

